

Agrariërs streven naar CO₂-neutrale polder

‘Vooral voor het milieu’

Algemeen | Tekst: Tessa Nederhoff Foto's: Durkje Hietkamp

Energieproject Woudmeer is een initiatief van twaalf agrariërs in de Woudmeerpolder. Samen willen ze de polder energieneutraal maken. Het project loopt, maar kent ook fikse tegenslagen. “We hebben de politieke wind niet mee”, concludeert mede-initiatiefnemer Kees Francis.

Velden met rode en witte kool, aardappelen, bieten, wortelen en knolselderij tekenen het landschap in de Woudmeerpolder (Noord-Holland). De twaalf agrariërs in de polder houden zich niet alleen bezig met hun dagelijkse werkzaamheden, maar ook met een zelf opgezet project om de polder energieneutraal te krijgen: Energieproject Woudmeer. Tijdens een barbecue in 2007 besloten de boeren dat ze duurzaam verder wilden. Directe aanleiding waren de alsmaar hoger wordende energierekeningen van de ondernemers. “Maar we doen het voornamelijk voor het milieu”, benadrukt Kees

Francis, mede-initiatiefnemer en akkerbouwer. “We moeten verbreden in de agrarische sector door zelf initiatieven op te pakken, bijvoorbeeld door te investeren in duurzaamheid. Ook is het goed voor ons imago”, meent hij. “Dan zijn we niet meer alleen de boer die zorgt voor overlast, maar ook de boer die wat doet voor het milieu.”

Akkerbouw

Francis heeft een akkerbouwbedrijf met voornamelijk pootaardappelen (60 hectare), maar ook knolselderij (6 à 10 hectare), kool en andere akkerbouwgewassen. Hiervoor

huurt hij nog zo'n 40 tot 50 hectare bij. “Deze regio is een echte tuinbouwregio”, stelt Francis. De Noord-Hollandse zeekei-grond, met een afslijpbaarheid van 20 tot 25 procent, is goed bewerkbaar. De teelt, selectie, rooiwerkzaamheden en verwerking doet Francis in eigen beheer. “We telen voor handelshuizen, maar verkopen en exporteren de pootaardappelen ook zelf, dat levert meer op”, aldus Francis.

De andere agrarische bedrijven in de Woudmeerpolder omvatten een pluimveebedrijf, twee melkveebedrijven, twee aardappelverwerkers, een Koikarper-centrum en een tulpenkweker met broeierij. De rest is akkerbouwer of tuinder. Het gaat veelal om grote bedrijven, die zo veel mogelijk in eigen beheer doen. “Mede daardoor gebruiken we veel energie”, weet Francis.

Energieproject Woudmeer

Hoe gevarieerd de bedrijven ook zijn, allen besloten deel te nemen aan het energieproject dat Kees Francis en Jack Wagenaar wil-

Kees Francis (links) en Coen Knook (rechts) hopen de Woudmeerpolder energieneutraal te krijgen.

De resultaten van de Home Energy Ball (links) en de Urban Windmill (rechts) vallen tegen.

den opzetten. Het doel: de Woudmeerpolder CO₂-neutraal krijgen. In 2008 tekenden de ondernemers een intentieverklaring, waarin ze aangaven medewerking te verlenen aan het Energieproject Woudmeer (EPW), zoals het project vanaf dat moment heette. Bedrijfsadviseur Coen Knook werd aangesteld als projectleider, het energieverbruik bij de deelnemers werd geïnventariseerd en er werd gekeken welke duurzame energievormen mogelijk waren. "Windenergie, zonnecollectoren en biovergisters bleken de beste opties", aldus Knook.

Windturbines

Het bedrijf van Wagenaar werd uitgekozen voor een pilot met twee windturbines. Het bedrijf maakt per jaar zo'n 25.000 ton consumptieaardappelen klaar voor export, veelal naar exotische bestemmingen. De twee windturbines, een Home Energy Ball V200 en een Urban Windmill, werden geplaatst op elf meter hoge palen. "Elke turbine zou ongeveer één huishouden moeten voorzien van energie", weet Knook. "Onderzoek naar de werkelijke opbrengst was er nauwelijks, maar het project was een mooie aanleiding om de turbines te testen." Voor het plaatsen van de turbines, beide zo'n 5000 euro, kregen ze enige subsidie.

Na twee jaar vallen de resultaten tegen. "De turbines leveren nauwelijks wat op", meent Francis. "De Urban-turbine was een prototype, met de bijbehorende kinderziekten. De Home Energie-turbine staat al een half jaar stil." De ondernemers willen dan ook dat deze turbine wordt weggehaald. Van de Urban Windmill krijgen ze een nieuwe versie. "Het is jammer dat ze niks leveren, maar we laten naar de omgeving toe wel zien dat we met duurzame energie bezig zijn", stelt Francis opgewekt.

Mest en zon

Biovergisters produceren stroom, warmte en digestaat. "Met het digestaat en de stroom kunnen we in deze regio wel uit de voeten, maar aan warmte hebben we niet zo veel", aldus Knook. Daardoor is een bio-

vergister niet rendabel in de Woudmeerpolder. "Groen gas produceren met een biovergister is wel een optie, maar nu nog niet rendabel, daarom wachten we eerst de ontwikkelingen af."

De laatste optie, zonne-energie, kan op dit moment ook nog niet uit. "Maar de energieprijzen stijgen en de collectoren worden steeds goedkoper. Rond 2015 zal zonne-energie zonder subsidie rendabel zijn", schat Knook. De ondernemers kunnen individueel subsidie krijgen voor zonnecollectoren, waardoor plaatsing aantrekkelijker kan zijn. Enkele van hen hebben collectoren op het dak. "Bij nieuwbouw vragen we ze wel of ze er rekening mee willen houden, zodat het dak niet op de noord-, maar op de zuidkant ligt."

Nieuwe stap

De twee windturbines leveren bijna geen stroom, de zonnecollectoren zijn nog niet rendabel en van de biovergisters kan de warmte niet worden gebruikt. Toch wilden de ondernemers het er niet bij laten zitten. "We hebben vorig jaar TNO benaderd voor een onderzoek. Welke duurzame energie moeten we als speerpunt nemen? Hier kwam windenergie als beste en snelste optie uit. Probleem is echter dat de gemeente Harenkarspel geen noodzaak ziet om de beleidsnotitie uit 1996 omtrent windturbines te herzien, waarin staat dat er geen ruimte meer is voor de turbines. Door ons project hebben we de deur weer op een kier gezet, maar het is en blijft een heel lang traject", legt Knook uit.

Om het traject in gang te zetten, hebben ze Grontmij een Quickscan laten uitvoeren om te bepalen waar de windmolens eventueel kunnen worden geplaatst. Hieruit bleek dat er ruimte is voor zo'n drie à vier molens. "Een groot voordeel is dat we de regels iets soepeler kunnen toepassen. Een windmolen moet normaal 400 meter van een woonhuis af staan, maar daarmee hoeven wij geen rekening te houden, aangezien het om onze eigen huizen gaat", aldus Francis. Wel houden ze rekening met de wensen van de agrariërs. "Als iemand niet wil dat de windmolen

in zijn achtertuin komt, dan hebben we daar respect voor. Ook als het project is afgelopen, willen we zonder scheve gezichten kunnen barbecueën met z'n allen."

Nuon

Om niet zelf het wiel uit te hoeven vinden, hebben de boeren in Woudmeer voor het verdere traject een derde partij gezocht. "We zijn uitgekomen bij Nuon. Zij zijn namelijk al bezig met een project in de polder hiernaast, de Schagerwaard. Door de projecten samen te voegen, maken we meer kans om het er bij de gemeente doorheen te krijgen", denkt Knook. Met het nieuwe project, Windplan Harenkarspel, moet stroom voor de gehele gemeente Harenkarspel worden geleverd. "Dat zijn zo'n 35.000 huishoudens." Vijf à zes turbines, gezamenlijk met een vermogen van 10 megawatt, moeten hierin gaan voorzien. Qua kosten rekenen Francis en Knook op zo'n miljoen euro per megawatt. "De financiering zal voor de helft voor rekening komen van Nuon en voor de helft voor EPW", voorspelt Knook. Een fikse investering, maar hier staat tegenover dat de twaalf agrariërs in de Woudmeerpolder zullen meedelen in de opbrengst van de molens. "Maar zo ver is het nog lang niet, de turbines komen er op z'n vroegst over zeven à acht jaar", verwacht Francis. "De vijf jaar die ik bij de start in gedachten had om de polder energieneutraal te krijgen, gaan we niet meer halen. De politieke wind hebben we niet echt mee."

Uniek

"Hoofddoel blijft het CO₂-neutraal maken van de polder", stelt Knook. "Dat is een groot verschil met andere windmolenprojecten, daar gaat het vooral om de opbrengst. Bij ons had er net zo goed uit kunnen komen dat we de polder energieneutraal konden krijgen met zonnecollectoren. Onze aanlooproute is anders, dat maakt het project uniek." Naast de windmolens, houden de agrariërs andere opties open. "We blijven de ontwikkelingen op het gebied van zonne-energie en biovergisters op de voet volgen", besluit Knook. ♦

